

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23513
Tarih : 12.01.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 13/01/2023 16:18
Sayı: E-120.10-1153100

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de gazetecilerin, medya ve basın emekçilerinin üzerindeki politik baskıların ve hak ihlallerinin ortadan kaldırılması, eleştirel ve bağımsız haber yapan muhalif gazetecileri doğrudan hedef alan ve sistematik hale gelen şiddetin ve gazetecilere yönelik yapılan haksız gözaltı, tutuklama ve yargılamaların son bulması, yok edilmeye çalışılan basın özgürlüğünün yeniden sağlanabilmesi için etkin ve bütüncül politikalar üretilmesi amaçlarıyla Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederim.

Züleyha GÜLÜM
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Basın özgürlüğü; haber, fikir ve düşünceleri çoğaltıcı araçlarla serbestçe açıklayabilme özgürlüğüdür. Gerek Anayasa’da gerekse İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile basın ve ifade özgürlüğü güvence altına alınmış, Türkiye de taraf devlet sıfatıyla basın özgürlüğü konusunda taahhütte bulunmuştur. Anayasa’nın 26. Maddesinde ‘*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir*’ ifadesi yer alır. Yine Anayasa’nın 28. maddesinde de ‘*Basın hürdür, sansür edilemez*’ denilmiştir. Ancak Türkiye’de ne yazık ki basın ve ifade özgürlüğü neredeyse yok edilmiştir. Tek adam rejimi ile yönetilen ülkede ‘tek sesli’ medya yaratma planı uygulanmaktadır. Kamu gücü kullanılarak medyanın çok önemli bir kısmı iktidarın kontrolüne alınmış, muhalif medyayı ve gazetecileri çökmek için RTÜK, BİK ve yargı araç olarak sınırsızca kullanılmaktadır. Mesleki faaliyetleri nedeniyle gazetecilere yönelik saldırı dalgaları gerçekleşmekte;

gazeteciler fiziki saldırıların yanı sıra gözaltı, tutuklanma ve yargılanmalarla da sindirilmeye çalışılmaktadır.

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği'nin 9 Ocak 2023'te paylaştığı, 2022 yılında gazetecilere ve basın kuruluşlarına yönelik yaşanan hak ihlalleri raporu Türkiye'nin basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkının ne durumda olduğunu açığa çıkarmaktadır. Raporda; gazetecilere yönelik hak ihlalleri 5 ayrı başlık altında toplanmıştır. Rapora göre; Gazetecilerin yaşam hakkı ve güvenliği tehlikededir. 19 Şubat'ta Kocaeli'nde gazeteci Güngör Arslan öldürülmüştür. Ayrıca TSK'nin Kuzey ve Doğu Suriye'ye yönelik operasyonları sırasında haber takibi yapan Hawar Haber Ajansı (ANHA) muhabiri İsam Ebdullah 20 Kasım'da öldürülmüş ve 4 Ekim'de Irak Kurdistan Bölgesi'nin Süleymaniye kentinde ise Jineoloji Akademisi Üyesi ve gazeteci Nagihan Akarsel bir suikastla katledilmiştir. Türkiye'de mesleklerini icra eden gazetecilerin; 65'i saldırıya uğramış, 53'ünün evine baskın düzenlenmiş, 116'sı gözaltına alınmış, 39'u tutuklanmış, 118'i işkence ve kötü muameleye maruz kalmış, 42'si tehdit edilmiş ve ajanlık dayatmasına maruz kalmış, 132 olayda gazetecilerin haber takibi engellenmiş, tutuklu gazetecilere yönelik 96 hak ihlali yaşanmıştır.

Düşünce ve ifade özgürlüğünde gazetecilere yönelik ihlaller atmaktadır. 68 gazeteci hakkında soruşturma açılırken 65'i hakkında dava açılmış, yargılanan 76 gazeteciye toplamda 1 müebbet, 181 yıl, 6 ay 22 gün hapis ve 8 milyon 105 bin 707 TL para cezası verilmiştir. Yargılamalar kapsamında 455 duruşma görülmüş ve 4 Ocak 2023 tarihi itibarıyla cezaevinde bulunan gazeteci sayısı 87 olmuştur.

Gazeteciler, ekonomik ve sosyal hakları yönünden ciddi sorunlar yaşamaktadır. 22 gazetecinin işine son verilmiş, 1'inin basın kartı iptal edilmiştir.

Basın ve medya kuruluşlarına yönelik saldırılar, engellemeler ve sansür devam etmektedir.

RTÜK tarafından 32 yayına 54 ceza ve 75 yayın yasağı kararı verilmiştir.

İnternet medyasına yönelik erişim engellileri artmaktadır. 56 internet sitesi kapatılmış, 1109 habere ve 2210 sosyal medya içeriğine erişim engeli getirilmiştir.

Yine 2022 yılında düzenlenen operasyonlarla özellikle Kürt gazeteciler saldırıların hedefinde olmuştur. Diyarbakır'da 8 Haziran'da DFG'nin üye ve yöneticilerine, Mezopotamya ve Jinnews ajanslarına operasyonlar düzenlenmiş, 20'si gazeteci 22 kişi gözaltına alınmıştır. Yapılan aramalarda gazetecilerin fotoğraf makinesi, kamera, not defteri, bilgisayar gibi ekipmanlarına el konulmuştur ve 16 gazeteci tutuklanmıştır. 25 Ekim'de Ankara merkezli Mezopotamya Ajansı'na başka bir operasyon düzenlenmiş, gazetecilerin ev ve işyerlerine baskın yapılmış, 11 gazeteci gözaltına alınmıştır. Gözaltında işkence ve

kötü muameleye maruz kalan gazetecilerden 9'u 29 Ekim'de tutuklanmıştır. Böylece 2022 yılının son 6 ayında 27 özgür basın çalışanı tutuklanmıştır.

Dolayısıyla gazetecilerin yaşadığı hak ihlallerinin sona erdirilmesi, medya ve basının üzerindeki baskıların ortadan kaldırılması ve buna dönük gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, özellikle muhalif ve Kürt gazetecilerin, haber takibi yapan, sokak röportajı yapan basın emekçilerinin ve muhabirlerin iktidarın talimatındaki yargı tehdidiyle karşılaşmayacağı bir zeminin oluşturulması için tarafı olduğumuz ve basın özgürlüğünü güvenceleyen uluslararası sözleşmelere uygun politikaların üretilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	